

Het boek Jozua hfst. 5 – een cruciaal moment in onze familiegeschiedenis: van zoektocht in de woestijn tot de aankomst in het Beloofde Land.

Verrassing. Na de overtocht zei de Eeuwige tegen Jozua: maak messen voor de besnijdenis van de mannen. Bij de Uittocht uit Egypte moesten de mannen besneden zijn, het doel is nu bereikt. Maar....de besneden mannen die op uittocht gingen, die mannen hebben het niet gehaald, het is nieuw onbesneden mannenvolk dat – op Jozua en Kaleb na – het Beloofde Land bereikt. (Combineer Jozua 5 met Numeri 14,28-35)

Waarom? Dat blijkt uit het eerste deel van onze lezing vandaag. Omdat ze al eens op het punt stonden het beloofde Land binnen te gaan. Niet veertig jaar na de uittocht, maar het tweede jaar al na de doortocht waren ze tot aan de zuidelijke grens van het Beloofde Land gekomen.

Herinner je het verhaal van de verkenners, van elke stam één, die het Beloofde Land, het land van melk en honing, waren binnengegaan en teruggekeerd waren met een tros druiven zo groot dat twee mannen hem aan een juk moesten dragen (zo vaak uitgebeeld in de christelijke kunst). Maar toen ze terugkwamen van hun verkenning werden ze bang. En hun schrik werd hun straf, ze mochten, ja zo konden het Beloofde Land niet meer binnen. Veertig dagen hadden ze verkend, veertig jaar zouden ze nu in de woestijn dolen, niemand van hen zou het Land binnengaan, zelfs Mozes niet..

Het Beloofde Land wenkt en we durven, we willen, we kunnen er niet binnengaan. Hoe komt dat? Waarom doen we er zo lang over? Of kan het ook een geluk zijn dat we er zo lang over doen, zo lang mógen over doen. Maar de dag komt dat we binnengaan.

Maar dan wel besneden. Zo zegt onze tekst. “Jozua liet de zonen van de (gestorven en indertijd) besneden mannen opstaan en hén heeft hij besneden omdat ze onderweg niet waren besneden.”

Besnijdenis staat niet in onze christelijke vocabulaire, staat wel in onze Bijbel. Ik ben bij een joodse auteur gaan zoeken wat voor zinvols daarover ik hier kan zeggen. Ik weet wel, daar zijn veel theorieën over, oeroude hygiëne bijvoorbeeld, en grote denkers als Freud hebben erover nagedacht. Maar wat zegt een joodse rabbijn nu daarover?

“De besnijdenis, omdat ze voor goed een tekort, een afstaan teweegbrengt tot in het vlees, en wel daar waar de mens ontstaat, is een beslissende daad die de joodse boodschap bezegelt (het zegel is van...), namelijk het uitdrukkelijk bevel om zich te openen voor de ander.” (naar Gilles Bernheim: het hoofdstuk “La circoncision: le manque comme appel de l’autre” in zijn boek “Le souci des autres – au fondement de la loi juive” Ed. Calmann-Lévy2002, p. 119-126)

Een voorbeeld uit de ideeëngang van de rabbijn: pas wanneer Abraham besneden is kan hij met Sara een kind krijgen. Wij, christenen, onthouden vooral dat Abraham zijn nàm dan verandert (van Abram tot Abraham), de joden merken op dat die verandering tot in zijn intiemste vlees snijdt. Letterlijk: iets wegsnijden om duidelijk te maken dat de volmaakte mens degene is die bewust is van zijn tekort en zijn grenzen; hij begrijpt dat datgenen wat

hem ontbreekt alleen van de andere kan komen. Als de man de vrouw benadert wordt hij gevraagd om iets weg te nemen en zo duidelijk te maken dat hij zichzelf niet genoeg is.

De mens is zichzelf niet genoeg – het is een gedachte die ons christenen vertrouwd is - maar die joodse mannen tot in hun intiemste lichaamsdeel markeert. De Bijbel zelf maakt al symbolische toepassingen, zoals in het boek Deuteronomium: “Besnijd de voorhuid van uw hart en blijf niet langer hardnekkig” (Deut. 10,16).

Tweede stap bij aankomst in het beloofde Land, na de besnijdenis het Paasfeest vieren: bevrijding uit de slavernij van Egypte, de herinnering dat zij ooit slaven waren en dus voortaan niemand anders meer als slaaf mogen behandelen. Het paasverhaal zet hier in Jozua 5 wel iets bijzonder in de verf: geen manna meer maar de opbrengst van het land.

Waarom lezen we dit stuk Bijbel te midden van de veertigdagentijd?

We doen een grote stap, een enorme stap eigenlijk. We stappen over van het visioen van de Uittocht, van de woestijntocht, naar het visioen van, nee niet van het Beloofde Land, “want daar zijn we nu”, maar naar het visioen van het **leven** in het Beloofde Land, leven volgens de Thora – leven volgens de verhalen over Abraham, Isaak en Jakob, een leven volgens de tien woorden van leven, leven volgens de wetten van de Thora. Geen manna meer, geen visioenvoedsel meer, maar het land bewerken – in gerechtigheid.

Het verhaal van vandaag leidt ons binnen in een nieuwe parabel (paradigma, model, taalspel...) om ons eigen leven te verstaan. Altijd zijn we ook op Uittocht, altijd komen we ook een beetje aan, en altijd richten we ons naar de richtinggevende woorden van de Levende.

Samenvattend. Het verhaal van vandaag legt dat leven volgens de Thora uit met twee accenten:

Besnijdenis, een besneden hart. Om het nu met een profeet te zeggen. Jeremia roept Israël tot bekering op met het woord: “Laat je besnijden door de Eeuwige, ontdoe je van de voorhuid van je hart.” (Jer. 4,4)

Paasfeest met het brood, werk van onze handen, met wijn, werk van onze handen, beide voortgebracht door het land dat maar echt Belof Land wordt als we helemaal leven volgens Zijn woord: hongerigen spijzen, dorstigen laven, naakte zieke vreemdelingen herbergen en hen helpen op weg naar hun aankomst in het land dat ook hén beloofd wordt.

Geert Delbeke
De Lier, 13 maart 2016